

PELSMIDER

I pelsen hos nogle pattedyr (hund, kat, ræv, hare, kanin, m.v.) kan der af og til findes pelsmider af slægten *Cheyletiella*. Pelsmider er 0,2-0,5 mm store og kan lige anes med det blotte øje. Sommetider ses de som små hvide skæl, der bevæger sig på pelshårene.

Pelsmider kan ved at bide deres værtsdyr og mennesker igennem længere tid fremkalde en særlig hudsygdom, *cheyletiellosis*. De forskellige arter er ikke lige farlige. Kaninpelsmiden (*C. parasitovorax*) og andre vilde dyrs pelsmider har praktisk talt aldrig givet symptomer hos deres værtsdyr eller hos mennesker. Katte, der er angrebet af kattepelsmiden (*C. blakei*) er i reglen uden symptomer, men de mennesker, som kattene bor hos, kan blive bidt af miderne. For hundepelsmiden (*C. yasguri*) er det både hunden og dens mennesker, der bliver bidt. Pelsmider kan kun formere sig på deres normale værtsdyr. Det vil i praksis sige, at infektioner med hundepelsmider overføres mellem hunde, mens kattepelsmider smitter fra kat til kat. Pelsmider kan ikke leve på mennesker. Hvis en pelsmide kommer væk fra sin naturlige vært, vil den dø kort tid efter, men hvis den forinden havner på et menneske, vil den naturligvis bide.

Biologi

Foto: SSL

Pelsmidens æg spundet fast til pelshårene

En pelsmide gennemfører hele sin udvikling i værtens pels. Hunpelsmiden anbringer sine æg enkeltvis spundet fast til de fineste pelshår 2-3 mm fra hårenes rod. Inde i ægget dannes først et stadium uden ben og senere en 6-benet larve. Når ægget klækker, kommer den 6-benede larve ud i pelsen.

Den gennemløber derefter to 8-benede nymfestadier og bliver til sidst til en voksen han eller hun. Man ved ikke, hvor lang tid udviklingen tager.

Føde

Pelsmider er parasitter, som lever på huden af deres værtsdyr. De ernærer sig af døde hudceller og suger af den lymfевæske, som siver ud mellem hudcellerne. Forrest har pelsmiden to spidse nåle, som, når de samlet føres ned i huden, danner en kanyle. Igennem denne sprøjter miden spyt ned i det yderste hudlag. Spyttet opløser lidt af huden, og der dannes en lille klar blære med væske, som miden suger op. Biddet mærkes som regel ikke. Hudsygdommen cheyletiellosis er muligvis udtryk for overfølsomhed over for pelsmidernes spyt.

Skade

Miderne har ofte en forkærlighed for at gå på mennesker, hvor de ganske vist ikke kan formere sig men alligevel give anledning til gener i form af kløe og knopper på huden. En læge vil - ud fra hudsymptomerne alene - have svært ved at stille diagnosen, fordi årsagen til symptomerne, de små pelsmider, ikke længere er til stede. Diagnosen er først sikret, når det er konstateret, at man er i nær kontakt med et inficeret dyr, og at hudsymptomerne forsvinder umiddelbart efter at dyret er blevet behandlet for pelsmider.

Hos dyr med angreb af pelsmider er der en kraftig skældannelse langs ryggens overside. Pelsen kan fremtræde fedtet og glansløs. Dette er ofte ledsaget af kløe og tab af hår fra pelsen. Det er især underpelsen, der tabes. "Vandrende skæl" er en blanding af skæl og mider, som ses ved ekstremt kraftige pelsmideangreb.

Påvisning

Selvom symptomerne kun viser sig på de mennesker, som dyrene bor hos, skal pelsmiderne påvises ved undersøgelse af dyrene. Pelsmider kan kun påvises ved mikroskopi af hår, der er støvsuget eller børstet af hunden eller katten. Det er nok at tage en hårprøve fra et areal på dyrets lænd på størrelse med en håndflade. Der finder man de største koncentrationer af pelsmider og deres æg.

Pelsmider – 7. april 2008 Side 1 af 2

Bekæmpelse

Pelsmiderne kan bekæmpes ved at vaske hunden eller katten med et utøjsmidler som fås i håndkøb. Dyrene skal som regel vaskes tre gange med en uges mellemrum for at behandlingen er effektiv. Det er en god ide at spørge en dyrlæge til råds inden man går i gang med en behandling.

For sikre en effektiv bekæmpelse er det vigtig at foretage en grundig rengøring af dyrets sovested og andre steder, hvor det opholder sig meget. Yderligere bekæmpelse er ikke nødvendig. Hvis behandlingen virker, forsvinder hudsymptomerne hos de berørte mennesker 3-4 dage efter første vask af dyrene, men husk alligevel at vaske dyrene anden og tredje gang.

Forebyggelse

En god pelshygiejne vil være med til at fjerne mider og mindske risikoen for et angreb af pelsmider, idet miderne og deres æg ikke sidder særligt godt fast i pelsen.

I kenneler, pensioner og dyrehospitaler, hvor mange hunde eller katte bor sammen, er faren for smitte særligt stor. Vær derfor opmærksom på hudsymptomer, der viser sig efter hjemkomsten og tag dyrlægen med på råd, hvis du er i tvivl.

Pelsmider er sjældne

Det er sandsynligvis mindre end 1% af vore kæledyr, der har pelsmider. De fleste stik og bid hos hunde og katteejere skyldes lopper. De kræver en mere omfattende bekæmpelse end pelsmiderne. Lopper bider især på anklerne, og hvor tøjet sidder stramt. Om deres biologi og bekæmpelse fortælles der i en anden vejledning, fra Skadedyrlaboratoriet.